

TIAME

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**TOSHKENT IRRIGASIYA VA QISHLOQ
XO'JALIGINI MEXANIZASIYALASH
MUHANDISLIK INSTITUTI QOSHIDAGI**

INTERHAUS TASHKENT AKADEMIK LITSEYI

DUNYO DINLARI TARIXI

**XX-XXI ASRLARDA DIN VA
MADANIYAT**

REJA

1. Dinning madaniy hayotdagi o' rni.
2. Islom sivilizatsiya markazlarining tashkil etilishi.

DINNING MADANIY HAYOTDAGI O'RNI

TIAME

Madaniyat inson va jamiyat hayotida muhim o'rin tutadi. Madaniyat insoniyatga bir-biriga yaxshi muomala qilish, o'zgalarni hurmat qilish, yer yuzida tinch-totuv yashashni o'rgatadi. Din e'tiqod qiluvchilarning ijtimoiy, etnik va ma'naviy hayotiga ta'sir o'tkazadi. Bu esa dunyo xalqlarining madaniyati, adabiyoti, san'ati kabi sohalariga kirib borishida ko'rinadi.

Dinning madaniyatni targ'ib qilish funksiyasi shunda ko'rinadiki, oldin madaniyatning ma'lum bir qatlamlari – yozuv, kitob bosish, san'atning umuman rivojlanishiga yordam bergan bo'lsa, hozir ba'zi madaniy fenomenlarni rag'batlantirib, ba'zilarini inkor etgan holda diniy madaniyat qadriyatlarini saqlash va ko'paytirish, ilmiy-ma'naviy merosni nasldan naslga qoldirish vazifalarini bajaradi.

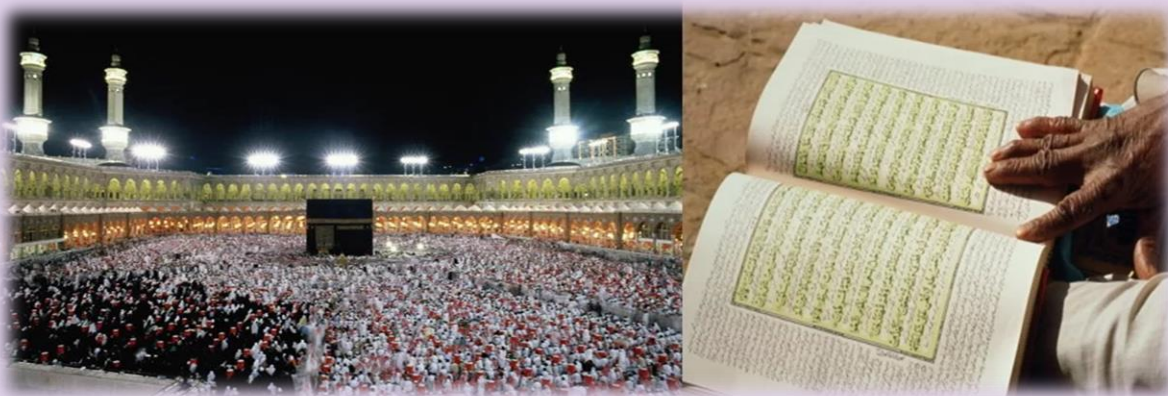
TIAME

TIAME

Diniy madaniyat – inson ruhiyatining ozig'idir. Insoniyat o'z taraqqiyoti davrida turli dinlarga e'tiqod qilib kelgan. Ilohiy kuchlar orqali tabiatdan ko'mak so'ragan. Jahonda eng ko'p tarqalgan dinlar uchta: buddaviylik, xristianlik, islom.

ISLOM MADANIYATI POYTAXTLARI

TIAME

2005-yildan boshlab Islom hamkorlik tashkilotiga (IHT) qarashli Ta'lim, fan va madaniyat masalalari bo'yicha xalqaro islom tashkiloti (ISESCO) har yili tashkilotga a'zo Osiyo, Afrika va arab mamlakatlari shaharlarini «Islom madaniyati poytaxti» deb e'lon qiladi. ISESCOning musulmon dunyosidagi muayyan shaharlarni islom madaniyatining poytaxtlari deb e'lon qilishi musulmon mamlakatlari o'rtasidagi madaniy aloqalarni rivojlantirish, islom madaniyatiga oid ilmiy-ma'rifiy, tarixiy-me'moriy merosni o'rganish, tiklash va targ'ib qilish, dinlararo va sivilizatsiyalararo muloqotni kuchaytirish, turli mamlakatlarning bu boradagi sa'y-harakatini qo'llab-quvvatlash hamda rag'batlantirish maqsadlarini ko'zlaydi.

- ISESCO tomonidan shaharlarni Islom madaniyati poytaxti deb e'lon qilishda:
- qadimiy islom yodgorliklari va me'moriy obidalar;
 - islom madaniyatiga hissa qo'shadigan ilmiy, madaniy asarlar;
 - ilmiy tadqiqot markazlari, qo'lyozmalar markazlari va arxeologik markazlari;
 - madaniy muassasalar o'tkazgan festivallar, madaniy tabdirlar, kitoblar, rasmlar, tajriba ishlari va nashr ishlari;
 - shahar tarixi haqida yuqoridagi talablar asosida ma'lumotlarning mavjudligiga asoslanadi.

TOSHKENT – ISLOM MADANIYATI POYTAXTI

Toshkent qadimdan ilm-fan, madaniyat markazi bo‘lib kelgan. Ushbu shaharda o‘rta asrlarda turli fan sohalari bo‘yicha faoliyat yuritgan 100 dan ortiq olimlar nomlari aniqlangan. Jumladan, Hazrati Imom deb ulug‘langan Abu Bakr Qaffol Shoshiy (904–976), ishonchli muhaddis sifatida tanilgan Abu Said Haysam ibn Kulayb Shoshiy (vaf. 947) hamda Faxrul islom, Al-Imom al-Kabir nomlariga sazovor Abu Bakr Muhammad ibn Ahmad Shoshiy (1038–1114) nomlarini alohida qayd etish mumkin.

Zamondoshlari «Hazrati Imom» deb ulug‘lagan bu zotning to‘liq ismi Abu Bakr Muhammad ibn Ali ibn Ismoil Qaffol Shoshiy bo‘lib, arab manbalarida unga alohida hurmat bajo keltirish uchun nomiga «katta», «ulug‘» ma‘nolarini ifodalaydigan «Kabir» so‘zini qo‘shib yozadilar.

TIAME

Mustaqillik yillarida ilmiy-ma'naviy, diniy-ma'rifiy adabiyotlarning chop etilishiga keng imkoniyatlar yaratildi. Aynan Toshkentda Qur'oni karim va hadisi shariflar, shuningdek, islom ma'naviy merosiga ulkan hissa qo'shgan allomalar asarlarining o'zbek tilidagi nashrlari chop etildi. Hozirgi kunda poytaxtimizning eng ko'hna go'shasida, O'zbekiston musulmonlari idorasi yonida joylashgan Qaffol Shoshiy nomi bilan bog'liq Hazrati Imom (Hastimom) majmuasi yildan-yilga obod bo'lib, Eski shaharning fayziga fayz qo'shayotgan tarixiy maskanlardan biriga aylandi.

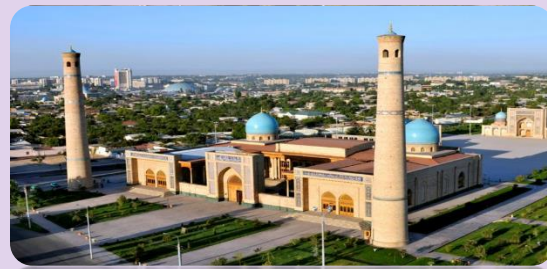

O‘ZBEKISTONDAGI ISLOM SIVILIZATSIYASI MARKAZI FAOLIYATI

TIAME

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi O‘zbekistondagi Islom sivilizatsiyasi markazi faoliyatining asosiy maqsadi – islom dini bilan bog‘liq boy va noyob merosni ilmiy asosda har tomonlama chuqur o‘rganish, yurtimizdan yetishib chiqqan buyuk alloma va mutafakkirlarning hayoti va ilmiy-ijodiy faoliyati haqida yaxlit tasavvur uyg‘otish, ular bilan xalqimiz va jahon jamoatchiligini keng tanishtirish, xalqaro miqyosda dinlararo va sivilizatsiyalararo muloqotni yo‘lga qo‘yish, islom dinining insonparvarlik mohiyatini ochib berish, jaholatga qarshi ma‘rifat bilan kurashish, yosh avlodni milliy g‘urur va iftixor ruhida tarbiyalashdan iborat.

Markazning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- mamlakatimiz asrlar davomida jahon sivilizatsiyasining ajralmas qismi, islom madaniyati markazlaridan biri boʻlib kelganini aks ettiradigan ilmiy-tarixiy konsepsiyani ishlab chiqish va amalga oshirish;
- markaz tarkibidagi kutubxona va arxiv, qoʻlyozmalar fondlarini bugungi Oʻzbekiston zaminidan yetishib chiqqan buyuk alloma va mutafakkirlar, aziz-avliyolar, ular tomonidan asos solingan ilmiy va diniy maktablarga doir yurtimizda va chet ellarda saqlanayotgan qadimiy qoʻlyozma va toshbosma kitoblar, tarixiy dalil va hujjatlar, arxeologik topilmalar, osori-atiqalar, shu yoʻnalishdagi zamonaviy ilmiy-tadqiqot ishlari, kitob va toʻplamlar, video va foto hujjatlar hisobidan shakllantirish